

Tollbamondás

Emlékezzünk Gárdonyi Gézára!

Ki ne olvasta volna általános vagy középiskolában az egri vár védőinek harcát bemutató regényt? Igen, Gárdonyi Géza halhatatlan művére, az Egri csillagokra gondoltunk, amely méltán lett nemrég a legnépszerűbb könyv, amelyet 1968-ban meg is filmesítettek, és több nyelvre lefordították.

Gárdonyi Géza a szászországi ősei miatt kapta a Ziegler Géza nevet Agárdpusztán születésekor, 1863. augusztus 3-án. Ma a szülői házát, a Gárdonyi Géza Emlékházat sok száz kisdíák és felnőtt látogatja nap mint nap. Száz évvel ezelőtt, 1922. október 30-án városunk büszkesége örökre eltávozott közülünk. Egerben számtalan tisztelője vett végső búcsút tőle. 2022 tehát az utókor számára az emlékezés éve Magyarország-szerte.

A Ziegler család kiváltképp az apa foglalkozása, valamint a történelmi események miatt nagyon mozgalmas életet élt. Gyakran változott a lakóhelyük. A visszaemlékezések szerint több mint húsz kisebb-nagyobb településen fordultak meg rövidebb-hosszabb ideig. A gyermek Ziegler Géza Budán kezdte meg elemi iskolai tanulmányait, de néhány évvel később már a Sárospataki Református Kollégium diákjai között találjuk. A budapesti Kálvin téri Református Gimnáziumban letette érettségi vizsgáját, és a gyenge fizikumú, vékonydongájú fiatalember az Egri Érseki Tanítóképző növendéke lett. Nem mondhatni, hogy lelkesedéssel készült a tanítói pályára, viszont ez idő alatt közelebb került az irodalomhoz, diáklapot szerkesztett, illusztrált, álnéven humoreszkeket vetett papírra. Tanítói oklevelével a zsebében, több helységben kezdte el az oktatómunkát elég mostoha körülmények között. Valószínűleg ezzel volt magyarázható, hogy mellőzöttnek érezte magát. Ezután a kántortanítói beosztás minőségi javulást eredményezett az életkörülményeiben. Az írás-olvasás tanítását játékos, újszerű módszerekkel végezte mindenki meglepődöttségére.

1885-ben végleg lemondott a kántortanítói állásról, és ezzel egy új szakasz következett az életében. Győrben indult el az újságírói karrierje. Írt és szerkesztett ismert folyóiratoknál Budapesten is. Ezért családjával a fővárosba költözött, de ez rövid kitérőnek bizonyult, ezért

visszavárta Győr a tehetséges újságíró. Hamarosan Budapestre igyekezett gyógyulni, de a Magyar Hírlap alkalmazta. Ekkoriban születtek meg többek között a jól ismert, népszerű Göre Gábor-levelek is. Járt irodalmi szalonokba, elegáns kávéházak törzsvendége volt, ahol a kortársai szeretettel fogadták.

Megunván a fővárost, egy alkalommal Egerbe utazott, és akkor döntötte el, hogy a csend, a béke, a szépség ide köti. 1897 februárjában az egri várra néző közeli dombon megvásárolt egy tornácos parasztházat, és édesanyjával, valamint két fiával végleg egri lakos lett. Itt talált nyugalomra az „egri remete”, ahogy barátai nevezték. Egymás után születtek meg történelmi témájú jobbnál jobb művei. Zárkózottsága, befelé fordulása nem akadályozta meg abban, hogy anyaggyűjtés céljából eljusson Konstantinápolyba, Olaszországba, Franciaországba, sőt Bajorországba és Erdélybe is. Szabadidejében szívesen rajzolt, festegetett, fényképezett, jól hegedült, vidáman játszott magyar nótákat, és hatalmas kertjében tanulmányozta az állat- és növényvilágot. Hat nyelven írt és olvasott. Hitt a lélekvándorlásban és a spiritizmusban. Az általa kialakított bonyolult kalligrafikus titkosírású naplója az ő ars poeticáját tartalmazza többek között. Egyetlen komoly szenvedélye a pipázás volt.

Bronzkoporsóját a várbeli Bebek-bástyán lévő díszsírhelyen helyezték nyugalomra a tisztelői, barátai. Fejfájára a végakarata szerint mindössze ennyi került: Csak a teste.